

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒ/ΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΛΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΚΛΟΓΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΚΟΜΜΑΤΩΝ**

**Ταχ. Δ/νση : Ευαγγελιστρίας 2
Ταχ. Κώδικας : 101 83
Πληροφορίες : Π. Καλδή, Θ. Φλώρος
Τηλέφωνο : 213 136 -1311 -1131
Φαξ : 213 136 1140
E-mail : p.kaldi@ypes.gr,
th.floros@ypes.gr**

**ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ - ΕΚΛΟΓΙΚΟ
Αθήνα 24 Δεκεμβρίου 2018
Αριθ. Πρωτ.: 77029**

ΠΡΟΣ

**1. Τους κκ Δημάρχους
2. Υπεύθυνους Δημοτολογίων
των δήμων**

Αρ. Εγκυκλίου: 38

ΘΕΜΑ: Δικαίωμα εκλέγειν και εκλέγεσθαι των πολιτών της Ένωσης που διαμένουν στην Ελλάδα ενόψει των αυτοδιοικητικών (δημοτικών και περιφερειακών) εκλογών και των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Μαΐου 2019 - Προθεσμία εγγραφής στους εκλογικούς καταλόγους.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Στις εκλογές του Μαΐου 2019 θα ασκήσουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι και οι πολίτες των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που κατοικούν στη χώρα μας χωρίς την προϋπόθεση απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο πδ 133/1997 (Α' 121)¹, όπως τροποποιήθηκε με το πδ 320/1999 (Α' 305) και στο ν. 2196/1994 (Α' 41), με τα οποία ενσωματώθηκαν στην ελληνική νομοθεσία οι Οδηγίες 94/80/ΕΚ και 93/109/ΕΚ, αντίστοιχα, για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κατά τις δημοτικές εκλογές από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε κράτος – μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι και για την άσκηση του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές για

¹ Οι διατάξεις του π.δ. 133/1997 εφαρμόζονται αναλόγως και για την εκλογή των περιφερειακών αρχών, με την επιφύλαξη ειδικότερων ρυθμίσεων που εισάγονται με το ν. 4555/2018 «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] - Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ - Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση - Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις» (Α' 133).

την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν στην Ελλάδα και δεν είναι Έλληνες πολίτες.

Στις ευρωεκλογές οι πολίτες της Ένωσης μπορούν να ασκήσουν τα πολιτικά τους δικαιώματα **είτε** στο κράτος μέλος καταγωγής **είτε** στο κράτος μέλος κατοικίας. Δεν είναι επιτρεπτό όμως να ψηφίσουν περισσότερο από μία φορά κατά τις ίδιες εκλογές. Στην ειδική περίπτωση που ευρωπαίοι πολίτες θα επιλέξουν να ψηφίσουν συνδυασμούς/υποψηφίους του κράτους μέλους καταγωγής τους, θα πρέπει να απευθυνθούν στην Πρεσβεία ή το Προξενείο της χώρας τους στην Ελλάδα.

Σημειώνεται ότι στις προσεχείς εκλογές του Μαΐου 2019 για την ανάδειξη των περιφερειακών αρχών θα ψηφίσουν για πρώτη φορά και οι πολίτες των κρατών – μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ορίζεται με το άρθρο 48 του ν. 4555/2018 (Α' 133), υπό την προϋπόθεση ότι είναι εγγεγραμμένοι σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους των οικείων δήμων.

Οι πολίτες της Ένωσης που επιθυμούν να ασκήσουν **το δικαίωμα του εκλέγειν** στις εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τις αυτοδιοικητικές εκλογές στην Ελλάδα, **οφείλουν να εγγραφούν στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους δήμου του τόπου κατοικίας τους.**

Οι πολίτες της Ένωσης, εφόσον το επιθυμούν, αποκτούν **το δικαίωμα του εκλέγεσθαι** για τα αξιώματα **του δημάρχου, του δημοτικού συμβούλου και του μέλους του περιφερειακού συμβουλίου**, με την προϋπόθεση της εγγραφής τους στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους των οικείων δήμων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 10 και 48 του ν. 4555/2018.

Το περιεχόμενο της εγκυκλίου χωρίζεται σε τρία μέρη. Στο ΜΕΡΟΣ Α περιλαμβάνονται οδηγίες για την εγγραφή των κοινοτικών εκλογέων στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους. Το ΜΕΡΟΣ Β αφορά στις αναγκαίες πληροφορίες που θα πρέπει να παρέχονται στους εκλογείς αυτούς. Στο ΜΕΡΟΣ Γ παρατίθενται ειδικές πρωτοβουλίες που μπορούν να ληφθούν στο πλαίσιο ενημερωτικών εκστρατειών για την έγκαιρη και πλήρη ενημέρωσή τους αναφορικά με την άσκηση των πολιτικών δικαιωμάτων τους. Στο τέλος της παρούσας επισυνάπτεται ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ με τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΜΕΡΟΣ Α**ΕΓΓΡΑΦΗ ΣΕ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΕΚΛΟΓΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ**

Για τη διασφάλιση του κύρους των εγγραφών και μεταβολών μέχρι την τελική καταχώρησή τους στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, επισημαίνονται τα εξής:

Για την εγγραφή στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, οι πολίτες της Ένωσης οφείλουν να προσέλθουν στο δήμο της κατοικίας τους προσκομίζοντας ισχύον αποδεικτικό ταυτότητας (αστυνομική ταυτότητα ή διαβατήριο), προκειμένου να συμπληρώσουν τη σχετική αίτηση - δήλωση εγγραφής. Τα στοιχεία των πολιτών της Ένωσης αποστέλλονται στο Υπουργείο Εσωτερικών, στο πλαίσιο των δίμηνων αναθεωρήσεων, προκειμένου να ενσωματωθούν στην κεντρική βάση δεδομένων.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 94/80/ΕΚ, που μεταφέρθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη με το πδ 133/1997, όπως ισχύει, ως «κράτος μέλος κατοικίας» ορίζεται το κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο πολίτης της Ένωσης, χωρίς να έχει την ιθαγένειά του.

Ως εκ τούτου, στην αίτηση – δήλωση του κοινοτικού εκλογέα θα πρέπει να συμπληρώνεται, υποχρεωτικά, η ακριβής διεύθυνση κατοικίας του στην Ελλάδα (Νομός, Δήμος, Δημοτική Ενότητα, Κοινότητα, Οδός, Αριθμός, Τ.Κ. και τηλέφωνο επικοινωνίας).

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 51 εδ. α, β ΑΚ, το «πρόσωπο» έχει κατοικία τον τόπο της κύριας και μόνιμης εγκατάστασής του. Κανένας δεν μπορεί να έχει περισσότερες από μία κατοικίες (αρχή της αποκλειστικότητας της κατοικίας), κατά δε τη διάταξη του άρθρου 53 ΑΚ, αν δεν μπορεί να αποδειχθεί η κατοικία του προσώπου, κατοικία θεωρείται ο τόπος διαμονής του.

Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι η κατοικία αποτελεί το νομικό σύνδεσμο του προσώπου με ορισμένο τόπο, ο οποίος καθίσταται κατά τη βούλησή του το κέντρο των κοινωνικών, οικονομικών, επαγγελματικών και άλλων σχέσεών του. Η διαμονή έχει στενότερη έννοια από εκείνη της κατοικίας, διότι ενέχει το στοιχείο της προσωρινότητας, είναι όμως δυνατό να συμπίπτει με την κατοικία, οπότε απορροφάται από την τελευταία (ΣτΕ 1454/2008 και 44, 45, 49 Αποφάσεις Πολυμελούς Πρωτοδικείου Κω).

Συνεπώς, για την εγγραφή του στον ειδικό εκλογικό κατάλογο και την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος στις αυτοδιοικητικές εκλογές, ο κοινοτικός εκλογέας οφείλει να κατοικεί στο δήμο ή να καταδεικνύει καθ' οιονδήποτε τρόπο μια, έστω, προσωρινή εγκατάσταση.

Η προθεσμία εγγραφής στους ειδικούς εκλογικούς καταλόγους, ενόψει των αυτοδιοικητικών εκλογών και των ευρωεκλογών του 2019, λήγει **στις 28 Φεβρουαρίου 2019**.

Σημειώνεται ότι για την υποβολή ενστάσεων, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 17 του πδ 26/2012, σύμφωνα με τις οποίες κάθε εκλογέας ή αντιπρόσωπος Κόμματος

αναγνωρισμένου κατά τον κανονισμό της Βουλής, έχει το δικαίωμα να υποβάλει στον δήμαρχο ένσταση κατά της εγγραφής ή της μη εγγραφής ενός προσώπου στις αναρτώμενες καταστάσεις.

Οι πολίτες της Ε.Ε. που θα επιλέξουν να ψηφίσουν στις ευρωεκλογές στην Ελλάδα, θα πρέπει να ενημερώνονται από τους εντεταλμένους υπαλλήλους ότι τα στοιχεία τους αποστέλλονται μέσω του Υπουργείου Εσωτερικών στο κράτος μέλος καταγωγής τους, προκειμένου να αποφευχθεί κάθε ενδεχόμενο διπλοψηφίας (άρθρο 13 Οδηγίας 93/109/ΕΚ). Για το σκοπό αυτό, οι αρμόδιοι υπάλληλοι θα πρέπει να επιδείξουν μεγάλη προσοχή κατά την καταγραφή των στοιχείων με λατινικούς χαρακτήρες, όπως αυτά προκύπτουν από το ισχύον αποδεικτικό ταυτότητας που προσκομίζουν οι ενδιαφερόμενοι.

ΜΕΡΟΣ Β

ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

Κατά την υποβολή της αίτησης, οι αρμόδιοι υπάλληλοι της Υπηρεσίας σας θα ενημερώνουν απαραίτητως τους πολίτες της Ένωσης ως προς τα ακόλουθα:

- ✓ τις προθεσμίες ανάρτησης των καταστάσεων των δίμηνων αναθεωρήσεων και υποβολής τυχόν ενστάσεων, αμέσως μετά την κατάθεση της αίτησης. Το περιεχόμενο των ενστάσεων ορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 17 της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών (πδ 26/2012)
- ✓ τη δυνατότητα διόρθωσης κάθε στοιχείου εγγραφής στον εκλογικό κατάλογο ύστερα από αιτιολογημένη αίτηση (άρθρο 14 του πδ 26/2012)
- ✓ την αποστολή των στοιχείων τους στο κράτος μέλος καταγωγής ενόψει των ευρωεκλογών, προκειμένου να μην ασκήσουν το εκλογικό δικαίωμα και στη χώρα τους (άρθρο 13 Οδηγίας 93/109/ΕΚ)
- ✓ τα απαραίτητα έγγραφα (ισχύον αποδεικτικό ταυτότητας, δηλαδή αστυνομική ταυτότητα ή διαβατήριο) που θα πρέπει να προσκομίσουν κατά την προσέλευσή τους στα εκλογικά τμήματα
- ✓ τα εκλογικά τμήματα θα είναι κοινά με αυτά των Ελλήνων εκλογέων.

ΜΕΡΟΣ Γ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

Για την έγκαιρη και πληρέστερη ενημέρωση των πολιτών της Ένωσης που διαμένουν στη χώρα μας, παρακαλούνται οι δήμοι (και ειδικότερα οι δήμοι σε νησιωτικές και άλλες τουριστικές περιοχές στις οποίες διαμένει μεγάλος αριθμός πολιτών της Ε.Ε.) να εντείνουν τις προσπάθειές τους με την ανάληψη ειδικών πρωτοβουλιών, όπως:

- χρήση προσωπικής επιστολής, όπου είναι εφικτό
- ανάρτηση ανακοινώσεων στο δημοτικό κατάστημα και στα ΚΕΠ
- ανακοινώσεις σε κεντρικά σημεία της περιφέρειάς τους ή σε ηλεκτρονικούς πίνακες
- τακτικά δελτία τύπου και ανακοινώσεις στον τοπικό έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο
- προώθηση ενημερωτικών ή άλλων τοπικών εκδηλώσεων
- κάθε άλλο πρόσφορο μέσο

Για διευκόλυνση του έργου σας, επισυνάπτεται πίνακας (βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ) με τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου και του Ηνωμένου Βασιλείου εν αναμονή των εξελίξεων στην υπόθεση του επικείμενου «BREXIT».

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπ. Διοικητικής Ανασυγκρότησης
Γεν. Δ/νση Δημοσίων Οργανώσεων
Δ/νση Δομών Διαδικασιών και Αρχείων
Τμήμα ΚΕΠ
2. κ.κ. Αντιπεριφερειάρχες έδρας νομού

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΑΡΙΤΣΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
3. Γεν. Δ/νση Εσωτερικών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
4. Δ/νση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ Ε.Ε.

1	ΑΥΣΤΡΙΑ
2	ΒΕΛΓΙΟ
3	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
4	ΓΑΛΛΙΑ
5	ΓΕΡΜΑΝΙΑ
6	ΔΑΝΙΑ
7	ΕΛΛΑΔΑ
8	ΕΣΘΟΝΙΑ
9	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ
10	ΙΡΛΑΝΔΙΑ
11	ΙΣΠΑΝΙΑ
12	ΙΤΑΛΙΑ
13	ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ (ΟΛΛΑΝΔΙΑ)
14	ΚΥΠΡΟΣ
15	ΛΕΤΟΝΙΑ
16	ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ
17	ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ
18	ΜΑΛΤΑ
19	ΟΥΓΓΑΡΙΑ
20	ΠΟΛΩΝΙΑ
21	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
22	ΡΟΥΜΑΝΙΑ
23	ΣΛΟΒΑΚΙΑ
24	ΣΛΟΒΕΝΙΑ
25	ΣΟΥΗΔΙΑ
26	ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
27	ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ
28	ΚΡΟΑΤΙΑ